



---

*Dokument s plenarne sjednice*

---

**B8-0095/2018**

5.2.2018

## **PRIJEDLOG REZOLUCIJE**

podnesen nakon izjave potpredsjednice Komisije/Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku

u skladu s člankom 123. stavkom 2. Poslovnika

o aktualnom stanju u pogledu ljudskih prava u Turskoj  
(2018/2527(RSP))

**Fabio Massimo Castaldo, Ignazio Corrao**  
u ime Kluba zastupnika EFDD-a

**Rezolucija Europskog parlamenta o aktualnom stanju u pogledu ljudskih prava u Turskoj  
(2018/2527(RSP))**

*Europski parlament,*

- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije, a posebno Rezoluciju od 24. studenoga 2016. o odnosima EU-a i Turske<sup>1</sup> i Rezoluciju od 27. listopada 2016. o položaju novinara u Turskoj<sup>2</sup>,
  - uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima,
  - uzimajući u obzir članak 46. Europske konvencije o ljudskim pravima prema kojem se ugovorne strane obvezuju da će poštovati i provoditi konačne presude Europskog suda za ljudska prava u svakom predmetu u kojemu sudjeluju kao stranke u postupku,
  - uzimajući u obzir činjenicu da središnje mjesto u procesu pregovora zauzimaju poštovanje vladavine prava, a osobito poštovanje diobe vlasti, demokracije, slobode izražavanja i slobode medija, ljudskih prava, prava manjina i vjerskih sloboda te slobode udruživanja i mirnih prosvjeda, u skladu s kriterijima iz Kopenhagena za članstvo u Europskoj uniji,
  - uzimajući u obzir pravo na slobodu izražavanja zajamčeno Europskom konvencijom o ljudskim pravima i Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima, kojih je Turska država stranka,
  - uzimajući u obzir izjavu glasnogovornice Europske službe za vanjsko djelovanje od 26. listopada 2017. o aktualnim slučajevima kršenja ljudskih prava u Turskoj,
  - uzimajući u obzir članak 123. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da je turska vlada već šesti put od srpnja 2016. produljila izvanredno stanje; budući da se prema turskom Ustavu izvanredno stanje može proglasiti na maksimalno šest mjeseci;
- B. budući da je trajnim izvanrednim stanjem stvoren *de facto* predsjednički sustav i da je utvrđeno samovlade predsjednika Erdogana; budući da prema navodima oporbe vladajuća Stranka pravde i razvoja (AKP) namjerava produljiti izvanredno stanje do studenoga 2019., kada bi se trebali održati predsjednički izbori.
- C. budući da se nakon pokušaja državnog udara stanje u pogledu ljudskih prava drastično pogoršalo, jer su uglavnom tri skupine ljudi izložene pritiscima, sudskom uznemiravanju, uhićenju i progonu: svi oni koji se sumnjiče da pripadaju Gülenovu pokretu, izabrani dužnosnici i pristaše kurdskih pokreta te vodeće osobe i aktivisti iz organizacija civilnog društva koji kritiziraju trenutnu vladu;

---

<sup>1</sup> Usvojeni tekstovi, P8\_TA(2016)0450.

<sup>2</sup> Usvojeni tekstovi, P8\_TA(2016)0423.

- D. budući da nitko nije pošteđen čistki predsjednika Erdogana – u obliku policijskog i sudskog uznemiravanja, proizvoljnog pritvaranja, zabrana putovanja i mnogih drugih restriktivnih mjera – koje su i dalje usmjerene protiv velikog broja ljudi, uključujući državne službenike, pripadnike akademske zajednice, obične građane, novinare, pravnike, pisce, umjetnike itd.; budući da su u sklopu kontinuiranog propadanja vladavine prava optuživani i pritvarani čak i suci i javni tužitelji;
- E. budući da je nakon više od 16 mjeseci kontinuiranog izvanrednog stanja u zemlji broj zabilježenih slučajeva represije izuzetno velik; budući da je prema navodima oporbe broj osoba protjeranih iz javne službe dosegnuo 125 000, dok je 50 500 osoba uhićeno, a 169 000 podvrgnuto sudskim postupcima;
- F. budući da je prema izvješću Europskog suda za ljudska prava za 2017. godinu zabilježeno 2 988 slučajeva u kojima je Turska prekršila ljudska prava i da je Turska među europskim zemljama u kojima se najviše krše ljudska prava;
- G. budući da se prostor za slobodne medije u Turskoj sve više smanjuje i da je Turska postala jedna od najgorih zemalja za rad novinara; budući da je od pokušaja državnog udara zabranjeno šest novinskih agencija, 50 novina, 18 televizijskih kanala, 29 izdavačkih kuća, 20 časopisa, 22 radijske postaje i 1 520 udruga; budući da je uhićeno 145 novinara i da ih je 2 500 ostalo bez posla zbog zatvaranja medijskih kuća;
- H. budući da, osim toga što *ad hoc* povjerenstvo koje je osnovano radi revizije odluka donesenih tijekom izvanrednog stanja nije neovisno, s obzirom na to da njegove članove imenuju ista tijela nadležna za odobravanje otpuštanja i zatvaranja, ono nije polučilo nikakve stvarne rezultate;
- I. budući da se u Turskoj ne poštuje vladavina prava; budući da su četiri zasebna prvostupanjska kaznena suda pod političkim pritiskom vlade odbila provesti nalog turskog Ustavnog suda o oslobođenju Mehmeta Altana i Sahina Alpaya u skladu s presudom tog suda prema kojoj je došlo do kršenja prava tih novinara; budući da je praksa da niži sud poništi presudu ustavnog suda pravno nedosljedna i budući da se pravni stručnjaci slažu da taj potez ozbiljno ugrožava čitav pravosudni sustav Turske;
- J. budući da se turska politička oporba suočava sa žestokom represijom, pri čemu se izabrani dužnosnici susreću sa sve većim poteškoćama; budući da su brojni izabrani gradonačelnici svrgnuti i zamijenjeni osobama koje je imenovalo Ministarstvo unutarnjih poslova i da su dužnosnici i parlamentarni zastupnici izloženi sudskom uznemiravanju, uhićenju i dugim zatvorskim kaznama; budući da se nad oporbenom Narodnom demokratskom strankom (HDP) vrši kontinuirana represija i da su njezini potpredsjednici Figen Yüksesdağ i Selahattin Demirtaş te devet zakonodavaca, 80 gradonačelnika i tisuće članova uhićeni;
- K. budući da je prema navodima glasnogovornika HDP-a Osmana Baydemira oko 10 000 pristaša HDP-a, uključujući gradonačelnike i gradske službenike povezane s tom strankom, uhićeno nakon propalog pokušaja državnog udara;
- L. budući da je Leyla Zana, dobitnica Nagrade Saharov i prva Kurtkinja koja je izabrana kao zastupnica u turskom parlamentu, glasovanjem u parlamentu lišena statusa parlamentarne zastupnice na temelju toga što nije prisegla u parlamentu u skladu s

člankom 81. Ustava i što otkad je izabrana u studenom 2015. nije bila prisutna na 212 sjednica; budući da se navedeni razlozi za njezino otpuštanje čine sumnjivima i da je glasovanje očigledno bilo izrazito politizirano;

- M. budući da se Taner Kılıç, branitelj ljudskih prava i predsjednik organizacije Amnesty International u Turskoj, od lipnja 2017. nalazi u istražnom zatvoru pod optužbom da je „član oružane terorističke organizacije” i budući da mu u slučaju da ga proglaše krivim prijete do 15 godina zatvora; budući da se tek nekoliko sati nakon što je sud u Istanbulu donio presudu o uvjetnom puštanju Kılıça iz istražnog zatvora tužitelj žalio na tu odluku i da je drugi sud prihvatio žalbu, zbog čega je Kılıç ponovno zatvoren iako nije bilo nikakvih inkriminirajućih dokaza protiv njega;
- N. budući da je na raspravi održanoj 25. prosinca 2017. turski sudac naložio da se četvero novinara i zaposlenika na višim funkcijama iz dnevnih novina *Cumhuriyet*, od kojih su neki u pritvoru već 14 mjeseci, zadrži u zatvoru do sljedeće rasprave, koja će se održati 9. ožujka 2018.; budući da su suđenja obilježile brojne povrede postupka i nepoštovanje prava na obranu;
- O. budući da su optuženi ili pritvoreni i brojni građani EU-a, uključujući Deniza Yücela, koji je u zatvoru već gotovo godinu dana, a da protiv njega još nije podignuta optužnica, i novinarku Aylu Albayrak, koja je osuđena za stvaranje „terorističke propagande” u Turskoj te joj je u odsutnosti izrečena zatvorska kazna od više od dvije godine;
- P. budući da su pripadnici akademske zajednice Nuriye Gülmen i Semih Özakça štrajkali glađu u znak osude proizvoljnih masovnih otpuštanja državnih službenika, ali su nakon 320 dana bili prisiljeni okončati štrajk jer im je zdravlje bilo nepovratno narušeno; budući da su i njihovi odvjetnici progonjeni i pritvoreni;
- Q. budući da je Osman Kavala, osnivač Međunarodne inicijative za mir i pomirenje te jedan od najistaknutijih i najpoštovanijih pojedinaca na turskoj umjetničkoj i kulturnoj sceni, u listopadu 2017. uhićen i optužen za „pokušaj narušavanja ustavnog poretka”, iako pred sudom nisu dostavljeni nikakvi dokazi;
- R. budući da turska vlada primjenjuje oštre mjere protiv svakoga tko se protivi turskoj vojnoj kampanji za okupaciju kurdske regije Afrin u sjeverozapadnoj Siriji ili tko tu kampanju kritizira; budući da je više od 300 ljudi diljem zemlje uhićeno zbog kritiziranja ofenzive na regiju Afrin i optuženo za širenje „terorističke propagande”, a među njima su se nalazili pisci, novinari, studenti, lokalni čelnici i zastupnici u parlamentu iz HDP-a; budući da su internetske stranice na kojima se objavljuju vijesti iz Afrina blokirane;
- S. budući da je 30. siječnja 2018. turska policija pritvorila 11 članova Središnjeg vijeća Turskog udruženja liječnika i pretražila njihove domove i mjesta rada pod optužbom da su „širili propagandu za terorističku organizaciju, i „poticali ljude na gajenje zamjerki i neprijateljstva”; budući da je Tursko udruženje liječnika pozvalo na okončanje turske vojne operacije „Grana masline” u regiji Afrin;
- 1. izražava duboku zabrinutost zbog kontinuiranog slabljenja temeljnih sloboda i vladavine prava u Turskoj; kritizira odluku vlade o produženju izvanrednog stanja, koja je služila kao izgovor za utišavanje neistomišljenika i represiju političkih protivnika,

- uključujući političare, novinare, branitelje ljudskih prava i aktiviste, te o opetovanom zaobilaženju parlamentarnog nadzora i revizije od strane ustavnog suda izdavanjem dekreta; poziva vladu da više ne produljuje izvanredno stanje;
2. poziva turske vlasti da se pobrinu za poštovanje ljudskih prava i temeljnih sloboda u svim okolnostima u skladu s međunarodnim normama u pogledu ljudskih prava i međunarodnim instrumentima koje je Turska ratificirala;
  3. osuđuje korištenje proizvoljnog pritvaranja te sudskog i upravnog uznemiravanja za progon tisuća branitelja ljudskih prava, članova neovisnih organizacija civilnog društva, akademika, novinara i svih protivnika vlade;
  4. poziva tursku vladu da poštuje načelo pretpostavke nedužnosti i naglašava da pritvaranje u istražnom zatvoru mora biti u skladu s Europskom konvencijom o ljudskim pravima; poziva turske vlasti da provedu temeljitu istragu o navodima o teškom zlostavljanju zatvorenika, o kojima je izvijestilo nekoliko organizacija za ljudska prava te poziva na punu odgovornost i kažnjavanje osoba koje su prekršile ljudska prava; duboko je zabrinut zbog uvjeta u pritvoru u toj zemlji;
  5. potiče tursku vladu da pusti na slobodu sve osobe koje su nezakonito uhićene, uključujući i osobe koje su zadržane u istražnom zatvoru dulje od zakonitog ograničenja i bez utemeljenih dokaza te da odbaci sve optužbe protiv njih;
  6. poziva tursku vladu da svim osobama na koje se odnose restriktivne mjere ponudi odgovarajuće i učinkovite pravne lijekove i sudsko preispitivanje u skladu s vladavinom prava; napominje da tijekom kontinuiranog izvanrednog stanja uhićeni građani nemaju pravo na pravnu pomoć tijekom prvih pet dana pritvora i žali zbog strogih ograničenja pristupa zatvorenika odvjetnicima;
  7. poziva Tursku da hitno preispita „Istražno povjerenstvo za prakse tijekom izvanrednog stanja” tako da ono postane snažno i neovisno povjerenstvo koje je potpuno ovlašteno i u stanju pojedinačno istražiti svaki slučaj, uspješno obraditi golem broj zaprimljenih zahtjeva te osigurati da se nepotrebno ne oteže sa sudskom revizijom;
  8. poziva tursku vladu da se prestane uplitati u pravosudni sustav vršenjem pritiska na suce i tužitelje, njihovim otpuštanjem ili uhićivanjem i zapljenom njihove imovine te da ponovno uvede i provede sva pravna jamstva kako bi osigurala potpuno poštovanje neovisnosti pravosuđa;
  9. osuđuje nedavnu odluku o oduzimanju statusa parlamentarne zastupnice Leyli Zani; također osuđuje prethodne odluke o oduzimanju statusa zastupnika petorici drugih pripadnika HDP-a; ponovo izražava solidarnost s legitimno izabranim zastupnicima u turskom parlamentu koji su žrtve pritvaranja i zastrašivanja; poziva tursku vladu da poštuje mandate tih parlamentarnih zastupnika i njihovo pravo na primjerenu obranu pred sudom;
  10. osuđuje proizvoljnu zamjenu predstavnika izabranih na lokalnoj razini, čime se ugrožava demokratska struktura Turske i što je protivno volji birača; poziva vladu da vrati na dužnost predstavnike izabrane na lokalnoj razini kojima je uskraćeno izvršavanje dužnosti za koju su zakonito izabrani;

11. oštro osuđuje ozbiljno nazadovanje i povrede slobode izražavanja te ozbiljna kršenja medijske slobode, uključujući nerazmjernu zabranu pristupa internetskim stranicama medija i društvenim mrežama, gašenje medijskih kanala i uhićivanje novinara; podsjeća na to da su slobodni i pluralistički mediji, uključujući slobodan i otvoren internet, ključna sastavnica svake demokracije te poziva tursku vladu da poštuje tu činjenicu;
12. osuđuje izjavu iz ureda guvernera Ankare od 19. studenoga 2017. u vezi s odlukom da se do daljnjega zabrani bilo kakav događaj u organizaciji udruga LGBTI osoba; zabrinut je jer to dolazi nakon tri uzastopne zabrane održavanja povorke ponosa u Istanbulu i u drugim dijelovima zemlje; žali zbog činjenice da su nakon te izjave i druge regije zabranile LGBTI manifestacije; ističe da to predstavlja teško kršenje prava na slobodu izražavanja i slobodu okupljanja, kako je utvrđeno u člancima 26., 33. i 34. turskog Ustava, kao i u člancima 19. i 21. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima; poziva turske vlasti da odmah opozovu zabranu i ponovno uspostave pravo na slobodu izražavanja i slobodu okupljanja;
13. poziva delegaciju EU-a u Ankari da preuzme vodeću ulogu, zajedno s veleposlanstvima država članica, kako bi osigurala usklađenu potporu i, ako je to potrebno, javnu podršku braniteljima ljudskih prava, posebno praćenjem i promatranjem suđenja, traženjem odobrenja za zatvorske posjete i izdavanjem izjava namijenjenih turskim vlastima na svim razinama;
14. smatra da je pružanje potpore turskim braniteljima ljudskih prava i predstavnicima civilnog društva (novinarima, akademikima, umjetnicima, piscima itd.) od ključne važnosti za budućnost zemlje i vjerodostojnost EU-a; ponavlja svoj poziv Komisiji da tijekom revizije fondova Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA) u obzir uzme događaje u Turskoj te da ocijeni konkretne mogućnosti za povećanje potpore turskom civilnom društvu; naglašava da se sredstva ne bi trebala dodjeljivati projektima kojima izravno upravljaju turska ministarstva koja su izravno umiješana u narušavanje vladavine prava ili odgovorna za njega, poput Ministarstva pravosuđa;
15. ponavlja da je važno ponovno uspostaviti pouzdan, otvoren i konstruktivan politički dijalog s Turskom, ali smatra da je, kako bi taj dijalog bio plodonosan, potrebno poboljšati poštovanje ljudskih prava i temeljnih sloboda; podsjeća da je Izaslanstvo Parlamenta u Zajedničkom parlamentarnom odboru EU-a i Turske i dalje ključna platforma za takav dijalog, uključujući dijalog o ljudskim pravima;
16. podsjeća na svoj poziv da se službeno obustave pregovori o pristupanju s Turskom ako se ustavne reforme koje je predložila vlada i koje su prihvaćene na referendumu provedu u neizmijenjenom obliku, s obzirom na to da se novim Ustavom ne poštuju kriteriji iz Kopenhagena i da se njime daje utisak da cilj turskih zakonodavaca više nije integracija u Europsku uniju;
17. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi potpredsjednici Komisije / Visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Vijeću, Komisiji, vladama i parlamentima država članica te vladi i parlamentu Turske.